

Active

CITIZENSHIP
KOSOVA

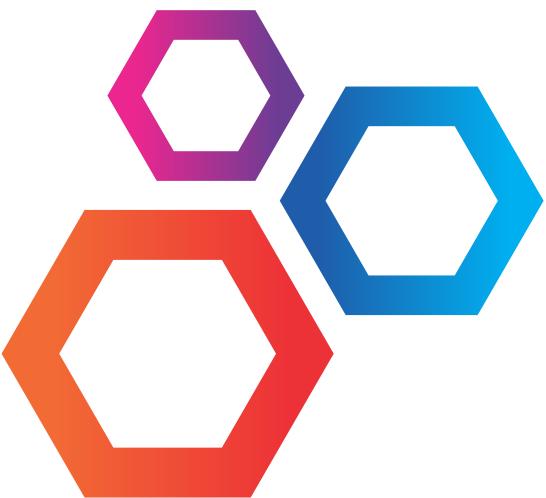
QYTETARIA AKTIVE

QYTETARIA AKTIVE

“Koncepti i qytetarisë aktive,,

Koncepti i qytetarisë aktive është një koncept i gjerë për të cilin ka shumë mendime dhe formulime. Ajo për të cilën pak a shumë të gjithë pajtohen dhe për të cilën në po mendojmë këtu, është koncepti sipas të cilin nënkuftohen angazhimi i individëve dhe grupeve në jetën dhe çështjet publike.

Për më shumë, ka një pëlqim të përgjithshëm se qytetaria aktive ka të bëjë me përfshirjen e individëve në jetën publike dhe çështjet që mund të bëhet në nivel lokal, kombëtar dhe ndërkombëtar.

Termi është përdorur veçanërisht në nivel lokal për t'i referuar qytetarëve të cilët do të kyçeshin aktivisht në jetën e komuniteteve të tyre apo në trajtimin e problemeve që mund të sjellin ndryshime apo për të rezistuar kundër ndryshimeve të padëshiruara. Qytetarë aktivë janë ata që zhvillojnë njohuritë, aftësitë dhe të

kuptuarit që të janë në gjendje të marrin vendime të informuara në lidhje me komunitetet e tyre dhe vendet e punës me qëllim të përmirësimit të cilësisë së jetës aty.

Në nivel kombëtar ky angazhim fillon nga pjesëmarrja në votim deri tek përfshirja në fushatë grupe presioni dhe deri tek të qenit anëtar i një partie politike.

Në nivel ndërkombëtar qytetaria aktive globale mund të përfshihet në lëvizjet për mbrojtjen e ambientit, për nxitjen e tregtisë së ndershme, për të ulur varférinë apo eliminimin e skllavërisë.

Një qytetar aktiv nuk është domosdoshmërisht një “qytetar i mirë”, në kuptimin që ata të ndjekin rregullat ose të sillen në një mënyrë të denjë. Një qytetar aktiv mund të sfidojë rregullat dhe strukturat ekzistuese edhe pse ata në përgjithësi duhet të qëndrojnë brenda kufijve të proceseve demokratike dhe të mos jenë të përfshirë në akte të dhunshme. Ka një grup vlerash dhe dispozitash të përgjithshme që mund të ndërlidhen me qytetarinë aktive demokratike, duke përfshirë respektimin e demokracisë, të drejtësisë dhe sundimit të ligjit, të transparencës, tolerancës, kuraja për të mbrojtur një pikëpamje dhe një vullnet për të dëgjuar, të punuar dhe për t'u ngritur me të tjerët.

“Disa karakteristika kyçe të qytetarisë aktive,,

Mund të identifikohen disa karakteristika kyçe të qytetarisë aktive:

- Pjesëmarrja në komunitet (përfshirja në një aktivitet vullnetar ose angazhimi me autoritetet e qeverisjes lokale)
- Fuqizimi i njerëzve për të luajtur rol aktiv në vendimet dhe proceset që i prekin ata, sidomos lidhur me shërbimet dhe politikat publike
- Njohuritë dhe të kuptuarit e kontekstit politik, social e ekonomik të pjesëmarrjes së tyre, në mënyrë që ata të mund të marrin vendime të informuara
- Aftësia për të sfiduar politikat apo veprimet dhe strukturat ekzistuese në bazë të parimeve të tilla siç janë barazia, gjithë përfshirja, diversiteti dhe drejtësia sociale.

“Për qytetarinë aktive”

Qytetaria aktive nuk është angazhim për dikë tjeter, por është thjesht një angazhim për vet ne, për secilin nga ne, ashtu siç është edhe angazhim për autoritetet, biznesin, organizatat, komunitetin.

Është mënyra se si ne angazhohemi me njëri tjetrin dhe krijojmë së bashku një sistem vlerash të përbashkëta për një shoqëri më të mirë.

Aktivizimi qytetar i referohet kapacitetit që kanë qytetarët dhe komunitetet që vullnetarisht të punojnë së bashku ose direkt ose përmes përfaqësuesve të zgjedhur, për të ushtruar pushtet në funksion të arritjes së qëllimeve të përbashkëta.

Një pjesë e mirë e shpikjeve të kohës së sotme, në të kaluarën janë krijuar me nismat nga grupet e vullnetarëve që janë ose grupe të komunitetit, ose grupe të profilizuara si sindikatat partitë politike, grupet fetare, OJQ-të dhe në përgjithësi grupet e komuniteteve.

në pjesën më të madhe, reformës sociale që gëzojmë ne sot, u promovua nga grupet vullnetare.

Në kohët e sotme, për shkak të ndryshimeve të ndryshme në shoqëri, qeveritë kanë njohur rëndësinë e lëvizjes vullnetare dhe janë të shqetësuara për tërheqjen e dukshme që bën pjesëmarrja aktive.

Ajo që sot pranohet është se natyra e vullnetarizmit po ndryshon. Aktivizimi qytetar nuk është refuzim dhe as mungesë e besimit në institucionë, por vjen edhe nga ideja se individët dhe grupet mund të ndihen se nuk janë dëgjuar sa duhet në lidhje me ndryshimet që ndikojnë në komunitet.

“Si të jem qytetar aktiv?,,

INDIVIDI

Bashkëngjitu në ndonjë aktivitet ose grup që është duke punuar përtë përmirësuar komuniteten tuaj ose që është duke trajtuar ndonjëçështje kombëtare ose ndërkontëtare.

BIZNESI

Zhvillo ndonjë program formal për mbështetje inicitativeve

Mbështet projektet e komunitetit ose aktivitetet vullnetare

Lejo stafin t'u bashkëngjiten organizatave të ndryshme

Mirato sisteme të akreditimit dhe njohjes

MEDIA

Promo ndërgjegjësimin e aktiviteteve të komunitetit duke u bërë atyre mbulimin më të madh media lokal dhe kombëtar

Eksploro mënyra të reja të lidhjes së komuniteteve

QEVERIA

Promovoni qytetarinë aktive dhe punoni me qytetarë aktivë.

Përforconi etikën e shërbimit publik.

Promovoni skema të sigurimit në grup.

Ofroni ndihmë për të mbuluar koston e takimeve.

Mbështetni trajnimet në nivel kombëtar dhe lokal.

Ofroni skema time off.

Njihni aktivitet vullnetare dhe aktivitetet në komunitet gjatë aplikimeve për punë.

Paraqisni një temë të aktivizimit qytetar kombëtar çdo vit.

Paraqisni çmime kombëtare presidenciale për të njohur kontributin e shquar në jetën qytetare.

Eksploroni mënyra të reja të lidhjes së komuniteteve.

Përfshini qytetarinë në planin shkollor.

“Si të krijohet një OJQ?,,

Nacioni i OJQ-së në Kosovë

OJQ-ja vendore është shoqatë ose fondacion, e themeluar në Kosovë për realizimin e qëllimi të bazuar në ligj, për përfitim publik ose për interes të ndërsjellë.

Për më shumë:

Nacioni OJQ-së në Kosovë (sipas Ligjit për lirinë e asocimit në organizatat jo qeveritare, nen 5 i cili shpjegon nacionin për OJQ-të në Kosovë)

OJQ-të vendore janë shoqatë ose fondacion, e themeluar në Kosovë për realizimin e qëllimit bazuar në ligj, për përfitim publik ose për interes të ndërsjellë.

Shoqata është një organizatë e anëtarësisë. Shoqatën mund ta themelojnë të paktën tre (3) ose më shumë persona, ku të paktën njëri prej tyre ka vendbanimin ose zyrën në Kosovë.

Fondacioni është organizatë pa anëtarësi, i krijuar për menaxhimin e pronave dhe pasurive.

Një fondacion mund të krijohet nga një ose më shumë persona, në rast se të paktën njëri prej tyre ka vendbanimin ose zyrën në Kosovë

“Themelimi,,

OJQ themelohet më nënshkrimin e aktit themelues të cilin e nënshkruajnë së paku tre persona.

Themelimi Shoqatave dhe Fondacioneve në Kosovë (bazuar në Ligjin për lirinë e asocimit në organizatat joqeveritare, neni 6 i të cilit merret me themelimin e organizatave joqeveritare)

Shoqata ose fondacioni themelohet nëpërmjet aktit themelues që përmban të dhënat e mëposhtme:

- emrin zyrtar, shkurtesën zyrtare si dhe simbolin zyrtar të organizatës;
- formën organizative (shoqatë, fondacion);
- adresën e organizatës;
- qëllimet e organizatës dhe aktivitetet;
  - emrat dhe adresat e themeluesve;
  - emrin, adresën dhe informata tjera kontaktimi të përfaqësuesit të autorizuar, dhe
    - afatin kohor për të cilin organizata themelohet, nëse ka një të tillë.

Fondacioni mund të themelohet edhe me testament, apo me lënje të trashëgimisë, në qoftë se ai përmban informatat e përcaktuara në paragrafin 1. të neni 6të këtij Ligji

Shoqata ose fondacioni ka statutin, i cili duhet t'i përbajë të dhënat në vijim:

- emrin e organizatës, selinë dhe simbolin e saj;
- qëllimet e organizatës;
- emrin e organit më të lartë udhëheqës;
- nëse OJQ-ja është shoqatë, procedurat për zgjedhjen dhe largimin e anëtarëve,
- kushtet për anëtarësim si dhe nëse organizata vendos të ketë një bord, procedurat për
- zgjedhjen dhe largimin e anëtarëve të bordit dhe ndarjen e kompetencave dhe
- përgjegjësive ndërmjet Kuvendit të Përgjithshëm të anëtarëve dhe Bordit;
- nëse OJQ-ja është fondacion, procedurat për zgjedhjen dhe largimin e anëtarëve të Bordit;
- kompetencat dhe përgjegjësitë e zyrtarëve, nëse ka;
- mënyrën e marrjes së vendimeve;

- rregullat dhe procedurat për:
- ndryshimin e aktit themelues dhe statutit;
- bashkimin, ndarjen ose shuarjen e organizatës dhe
- shpërndarjen e mjeteve që mbresin pas shuarjes.

Statuti mund të përmbajë çdo rregull, dispozitë apo procedure tjetër, që nuk është në kundërshtim me kushtet e parapara me ligj.

Rregullat dhe procedurat për udhëheqje të brendshme që i përmban statuti i OJQ-së, duhet të janë në pajtim me parimet demokratike.

Shoqata apo fondacioni ka vetëm ato kompetenca dhe ka të drejtë angazhimi vetëm në ato aktivitete dhe qëllime, që janë në përputhje me aktin themelues dhe statutin dhe që lejohen me ligj.

“Hartimi i statutit,,

Për të funksionuar çdo OJQ duhet ta ketë statutin e vet. Një model për hartimin e statutit të organizatës mund të merret ose në zyrën e Departamentit të Regjistrimit dhe Ndërlidhjes me OJQ, ose në faqen zyrtare të Ministrisë së Administratës Publike.

Statuti i organizatës

Statuti organizatës shërben për të qeverisur organizatën. Mënyra më e lehtë për të hartuar një statut është duke marrë modelin e formularit orientues për statutin e OJQ-ve, që mund të merret në Departamentin e Regjistrimit dhe Ndërlidhjes me OJQ, ose në faqen zyrtare të Ministrisë së Administratës Publike

Ky model ka disa pika të rëndësishme ose nene të statutit, që duhet t'i përcaktojë çdo OJQ në përputhje me misionin dhe vizonin që ka:

Emri, forma dhe adresa

Në këtë nen përfshihen të dhënrat për emrin, shkurtesën, adresën dhe një përcaktim të shkurt për profilin e organizatës

Themeluesit

Ky nen përcakto personat fizik apo juridik që janë themelues të organizatës, nga të cilët njëri duhet të jetë përfaqësues i autorizuar i organizatës në Kosovë.

Qëllimi

Në këtë nen duhet për shkruar arsyet e themelimit të organizatës dhe qëllimet e saj si dhe aktivitetet e menduara me të cilat do të arrihet ky qëllim.

Anëtarësia

Në një apo disa nene përcakton anëtarësinë e organizatës, mënyra se si mund të fitohet apo të humbet anëtarësia, detyrimet e anëtarëve, funksionimin dhe përgjegjësitë e Kuvendit të Anëtarëve, mbledhjet e Kuvendit të Anëtarëve, etj.

Bordi i Drejtoreve

Kompetencat dhe përgjegjësitë e Bordit të Drejtoreve, duke përfshirë edhe zgjedhjen e bordit dhe mandatin e tij, etj.

Zyrtarët dhe Nëpunësit

Në këtë nen mund të shpjegohen mënyrat se si organizata do të emërojë zyrtarë apo persona që marrin përsipër kryerjen e detyrave ditore të organizatës, mënyrës së angazhimit të tyre, kompensimit, etj.

Nenet tjera

Në nenet e statutit parashihet raportimi, financat, ndryshimi i statutit, shpërbërja e organizatës. etj.

Veç këtyre neneve të domosdoshme, themeluesit e shoqatës mund të pasurojnë statutin edhe me të tjera çështje që shihen në nevojshme në funksionimin e shoqatës

“Për të regjistruar një OJQ,,

Regjistrimi OJQ bëhet në Departamentin e Regjistrimit dhe Ndërlidhjes me OJQ, në kuadër të Ministrisë së Administratës Publike.

Për regjistrim në ministri duhen plotësuar këto kërkesa:

- akti i themelimit
- statuti i organizatës
- fotokopjet e letërnjoftimeve ose pasaportave të themeluesve të OJQ-së.
- lista anëtarëve të OJQ-së , e kompletuar me të dhëna
- simboli zyrtar -logo
- një person i zgjedhur si person i autorizuar
- adresën e organizatës në Kosovë: emrin, adresën dhe kontakt-informata tjera të përfaqësuesit të autorizuar
- kërkesën për Regjistrim të OJQ-së dhe një deklaratë me shkrim nga një përfaqësues i autorizuar i OJQ-së, që tregon qëllimet e OJQ-së dhe një përshkrim të përgjithshëm të aktiviteteve që OJQ-ja planifikon t'i kryejë në Kosovë

Regjistrimi OJQ-ve(bazuar në Ligjin për lirinë e asociimit në organizatat joqeveritare,neni 9 i të cilit merret me regjistrimin e organizatave joqeveritare)

Çdo person, pavarësisht nga përkatësia, në bazë të racës, ngjyrës, gjinisë,gjuhës, fesë, mendimeve politike ose të tjera, prejardhjes kombëtare a shoqërore, lidhjes me ndonjë komunitet, pronës, gjendjes ekonomike,sociale, orientimit seksual, lindjes, aftësisë së kufizuar ose ndonjë statusi tjetër personal, ka të drejtë të regjistrojë OJQ, në pajtim me kushtet dhe

rrethanat e përcaktuara me këtë ligj. Asnjë person nuk ka nevojë të regjistrojë OJQ-në për të ushtruar të drejtën e lirisë në asocim.

OJQ-ja regjistrohet pranë departamentit përkatës në Ministrinë e Administratës Publike.

OJQ-ja, kërkesës për regjistrim duhet t'ia bashkëngjis një kërkesë-formular, aktin e themelimit dhe statutin e saj.

OJQ-ja cakton me shkrim Përfaqësuesin e Autorizuar. Të gjitha fletëkërkesat për regjistrim duhet t'i nënshkruajë Përfaqësuesi i Autorizuar i OJQ-së. Aktin e themelimit e nënshkruajnë të tre themeluesit.

OJQ-ja e vendit të huaj dhe ajo ndërkombëtare regjistrohen duke i dorëzuar dokumentet e mëposhtme:

- një kërkesë-formular;
- dëshminë që është person juridik në një vend tjetër;
- adresën e organizatës në Kosovë; dhe
- një deklaratë me shkrim nga një përfaqësues i autorizuar i OJQ-së, me autorizim për të dhënë një deklaratë të këtillë, dhe që tregon:
  - qëllimet e OJQ-së;
  - një përshkrim të përgjithshëm të aktiviteteve që OJQ-ja planifikon t'i kryejë në Kosovë, dhe
  - emrin, adresën dhe kontakt-informata tjera të përfaqësuesit të autorizuar.

Fletëkërkesat për regjistrimin e OJQ-ve i dorëzohen dhe pranohen nga organi kompetent.

Vendimet në lidhje me regjistrim si dhe numrat e regjistrimit i cakton organi kompetent.

Dokumentet që i dorëzon OJQ-ja në mbështetje të kërkesës për regjistrim duhet të jenë në gjuhët përkatëse në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Kosovës.

Pavarësisht nga paragafi 7. i këtij neni, dokumentet që i dorëzon OJQ-ja e huaj dhe ajo ndërkombëtare për të dëshmuar se është person juridik në një shtet tjetër, duhet të jenë në gjuhën origjinale të atij vendi, së bashku me përkthimin e dokumentacionit në gjuhën zyrtare të Republikës së Kosovës. Përkthimi duhet të jetë nga përkthyesi autorizuar – licencuar. Çdo dallim përmbajtjesor apo mashtrues ndërmjet gjuhës së origjinalit dhe dokumentit të përkthyer është arsyе për tërheqjen e regjistrimit të organizatës.

Organi kompetent i lëshon OJQ-së certifikatën për regjistrim, ose një vendim me shkrim metë cilin refuzohet regjistrimi brenda gjashtëdhjetë (60) ditësh, nga dita e pranimit të kërkesës për regjistrim, përpos, nëse organi kompetent bën kërkesë me shkrim gjatë rrjedhës së afatit, për informata të mëtutjeshme, ose për qartësim. Nëse regjistrimi refuzohet, organi kompetent përfshinë në vendimin për refuzim një arsyetim të bazave ligjore në bazë të të cilave regjistrimi refuzohet dhe të drejtën e ankesës.

Nëse organi kompetent bën kërkesë me shkrim për informacione plotësuese, ose për qartësim lidhur me kërkesën për regjistrim, afati gjashtëdhjetë (60) ditor brenda të cilit organi kompetent duhet të lëshojë Certifikatën për regjistrim, ose vendimin me shkrim me të cilin refuzohet regjistrimi ndalet së rrjedhuri nga data e kërkesës me shkrim. Me pranimin e informacioneve plotësuese, ose të qartësimeve të kerkuara, organi kompetent lëshon Certifikatën për Regjistrim, ose vendimin për refuzim të regjistrimit brenda afatit prej:

- numrit të ditëve të mbeturë nga afati gjashtëdhjetë (60) ditësh për lëshimin e vendimit;
- katërmbëdhjetë (14) ditësh nga pranimi i informatave plotësuese, ose qartësimit, cilido nga këto afate të jetë më i gjatë.

OJQ-ja informon organin kompetent brenda tridhjetë (30) ditësh lidhur me çdo ndryshim që pësojnë informatat që kërkohen sipas paragrafëve 1. dhe 3. të nenit 6 dhe paragrafit 5. të këtij neni. Ndryshimet në regjistrim ju nënshtrohen procedurave, standardeve dhe afateve të njëjtë kohore, sikur ato që janë zbatuar me rastin e regjistrimit fillestare. Ndryshimet që i pranon organi kompetent mbahen, registrohen dhe vihen në dispozicion të publikut sipas nenit 12 të këtij ligji.

“Për fuqizimin e rolit të qytetarit në vendimmarrje Syri i Vizonit është duke realizuar edhe Projektin “Qytetaria Aktive” që ka për qëllim një angazhim të përgjithshëm të qytetarëve të Kosovës për të qenë pjesë e vendimmarrjes.”

Ai ka filluar të implementohet nga janari i vitit 2012 në vitin e parë fillimisht i përqendruar në dy rajone të Kosovës (Pejë dhe Prizren) që përfshijnë 11 komuna dhe po implementohet nga organizata joqeveritare “Syri i Vizonit”

Objektivat në të cilat është përqendruar ky projekt janë:

Nxitja e iniciativave qytetare, duke përkrahur idetë fillestare të individëve, grupeve jo-formale, organizatave të komunitetit dhe grupet tjera të shoqërisë civile në Kosovë

Ngritja e kapaciteteve të individëve dhe grupeve për avokim dhe marrje të aksioneve për përmirësimin e gjendjes së tyre, veçanërisht grupet në zonat rurale, të rinjtë, gratë dhe komunitetin e marginalizuar

Vënia në funksion e një zyre ndihmëse që do të trajtonte nismat dhe nevojat e grupeve të interesit

Hapja e një komunikimi online për bashkëbisedim në iniciativa të përbashkëta

Cak i synuar i punës në këtë projekt janë individët që kanë pasur apo ndërmarr ndonjë iniciativë, grupet jo-formale, grupe të mbledhura ad-hoc për ndonjë qëllim në të mirë të komunitetit, organizatat e komunitetit, OJQ-të, grupet tjera të shoqërisë civile me të cilat është punuar që të gjinden rrugë dhe mundësi të bashkëveprimit me institucionet lokale dhe qendrore, bizneset, donatorët dhe institucione të tjera.

Brenda objektivave të projektit janë zhvilluar aktivitete të shumta si: Takime të drejtpërdrejta më qytetarin, formimi i fokus grupeve, ndërtimi i një bashkëveprimi nëpër bashkësi territoriale dhe komuna, takime të përbashkëta të komunitetit me institucionet, përkrahje teknike të aksioneve që ndërmerr komuniteti, trajnime, përkrahje administrative për veprim të grupeve, shkëmbim përvojash, ndihmë në funksionalizim të grupeve, bashkëveprim me akterët tjere si institucionet, donatorë, biznese, etj.

Projekti është pilot projekt që është duke u zhvilluar në pesë bashkësi lokale në rajonin e Pejës dhe Prizrenit, ku ka ndikuar në stimulimin e grupeve tjera për t'u organizuar për të ndikuar në vendimmarrje. Kështu që projekti ka ndikuar në tërësi tek qytetarët. Gjithashtu, institucionet lokale kanë qenë partner i rëndësishëm gjatë implementimit të projektit, projekti ka ndikuar dhe do të ndikojë edhe me tutje që zyrtarët komunalë të rrisin nivelin e transparencës përmes takimeve me qytetarët, si dhe rritjen e efikasitetit të tyre ne inkuadrimin e qytetareve në vendimmarrje.

Duke ditur se një pjesë e rëndësishme e kompetencave nga niveli qendror në nivel lokal akoma nuk janë bartur, ka pasur iniciativa të dala direkt nga grupet e synuara për të reaguar edhe në nivel qendror. Nëpërmes zyrës ndërlidhëse që Syri i Vizonit është duke e koordinuar do të bëhet e mundur që deputetët nga komunat e përfshira në projekt do mbajnë barrën që propozimet dhe idetë që vijnë nga zona e tyre t'ia paraqesin në nivelin nacional.

“Zgjedhja dhe fuqizimi i kryetarëve të fshatrave dhe roli aktiv i tyre në vendimmarrje,,

Pas përcaktimit të fshatrave dhe bashkësive lokale nëpër pesë komunat e regionit të Pejës dhe Prizrenit (Pejë, Istog, Klinë, Deçan dhe Rahovec) organizata jonë ka zhvilluar takime publike me secilin fshat në ato bashkësi lokale, fillimisht për të prezantuar projektin dhe më pas është kërkuar nga ta që të zgjedhin kryetarin e fshatit, i cili do të përfaqësojë interesat të gjithë banorëve të atij fshati. Në këto takime kanë marr pjesë mbi 200 qytetarë të të gjitha moshave dhe nga të dyja gjinitë. Projekti është mirëpritur jashtëzakonisht mirë nga banorët dhe është cilësuar si një shpresë e tyre për të bërë ndryshime në vendbanimet ku ata jetojnë.

Pas përgjedhjes së kryetarëve nga vetë banorët, më pas janë ofruar trajnime për të fuqizuar këta kryetarë, siç kanë qenë trajnimi për avokim ku ata janë njoftuar me mundësitet dhe instrumentet që ata mund t'i përdorin për të avokuar te institucionet lokale dhe qendrore, varësisht prej çështjes që ata do të adresojnë

në institucionë. Më pas janë ofruar trajnime në shkrimin e projekt propozimeve, ku janë angazhuar trajnerë profesionalë në fushën e shkrimit të projekteve, ku përveç që janë trajnuar kryetarët e fshatrave lidhur me formën dhe mundësitet e shkrimit të projekt propozimeve, janë bërë edhe punë praktike në shkrim të projekteve, duke bërë që këta kryetarë të kenë mundësi që problematikat me të cilat ata ballafaqohen t'i shkruajnë në projekt ide dhe t'i adresojnë tek institucionet. Dhe trajnimi i fundit për të cilin kanë kaluar kryetarët e fshatrave të të pesë komunave (Rogovë-Pejë, Grabanicë-Klinë, Vrellë-Istog, Isniq-Deçan dhe Xerxë-Rahovec), ka qenë ngritja e fondeve apo tërheqja e investimeve në fshatrat e tyre nga donatorë të jashtëm apo nga institucionet kosovare.

Kjo ka bërë që këta kryetarë të kenë të janë më të aftësuar në adresimin e problematikave të fshatrave të tyre drejt institucioneve apo donatorëve të ndryshëm, si dhe roli i tyre të jetë më aktiv në proceset vendimmarrëse në nivel lokal e qendror që kanë të bëjnë me interesat e qytetarëve.

Pasi kanë mbaruar trajnimet, me kryetarët e fshatrave janë mbajtur edhe takime të shumta të përbashkëta ku janë diskutuar dhe trajtuar shumë çështje që kanë prekur drejtpërsëdrejti jetën e banorëve në këto komuna, si dhe janë koordinuar veprimet e adresimit të tyre në institucionë gjegjëse.

“Perceptimet e kryetarëve të fshatrave,,

“Ne, si kryetar të fshatit na mungon komunikimi i duhur me institucionë në nivel lokal dhe qendror, nuk njoftohemi me kohë për vendimet që merren për çështje ku preket interesë i banorëve, siç është rregullimi i rrugëve, kanalizimi i ujërave të zeza apo ujit të pijes si dhe vendimi për parkun nacional. Falë projektit tuaj ne kemi arritur të kemi një lidhshmëri më të madhe edhe me institucionet lokale dhe ato qendrore, por ka nevojë që kjo lidhje të jetë më e fuqishme”- Ramë Nikçi, kryetar i fshatit Shtupeq i Madh Rugovë- Pejë.

“Ne si kryesi e fshatit e zgjedhur pa anime politike, kemi marrë disa vetiniciativa me vetë financim siç ka qenë ujësjellësi i fshatit dhe rregullimi i rrugës, pasi që komuna nuk ka pasur mundësi. Edhe këtë vit kemi bërë një projekt që ia kemi dorëzuar komunës për ujitjen e tokave. Projekti juaj ka ndikuar në fuqizimin tonë në adresimin më të mirë të këtyre çështjeve”- Sali Ahmetaj, kryetar i fshatit Isniq-Deçan.

“Duhet edhe ne si qytetarë të jemi më aktivë dhe më të organizuar, sepse kur na organizohemi si komunitet, edhe Komuna obligohet të mbështesë iniciativat tona. Nga puna me “Syrin e Vizonit” ne kemi mësuar edhe se si mund të avokojmë dhe të ndikojmë në politikat e komunës, por prapë se prapë ne si qytetarë duhet të jemi më aktivë në adresim të problematikave, kërkesave tek institucionet gjegjëse” Sadri Zgaj” kryetar i fshatit Kaliqan-Istog.

“Nuk përfshihen gjithmonë kërkesat apo problematikat tona në prioritet e komunës, ka pasur raste kur kanë ardhur donatorë për të investuar, mirëpo Komuna nuk ka pasur projekte të gatshme. Sikur ne si komunitet të kishim një projekt të tillë do të përfitonim nga kjo. Tashmë kemi njojuri se si duhet përpiluar një koncept projekt dhe me ndihmën e “Syrit Vizonit” do të arrijmë të bëjmë projekte që do i dorëzohen komunës. Në përgjithësi, mungon komunikimi i duhur me institucionet komunale, por tashmë kemi mësuar mekanizma të reja se si t'i qasemi dhe të jemi më

aktivë dhe më të fuqishëm në kërkesat tonë" - Halil Berisha, kryetar i fshatit Këpuz- Klinë.

"Më herët nuk kemi ditur as si të bëjmë një kërkesë zyrtare, pasi gjithherë jemi mësuar ato t'i paraqesim vetëm në takime, por falë punës me "Syrin e Vizionit", unë si kryetar kam arritur t'i parashtroj mbi katër kërkesa zyrtare në Komunë, ku edhe kam gjetur mbështetje institucionale. Ne si kryetarë kemi nevojë ende të kemi një mbështetje në fusha të ndryshme si në adresim të kërkesave, projekt propozime, etj. Një iniciativë e tillë, siç është kjo e "Syri i Vizionit" ka munguar më parë edhe pse ka qenë shumë e nevojshme"- Sokol Dembogaj, kryetar i fshatit Bogë-Pejë.

"Secili fshat apo lagje, për më qenë më aktiv duhet ta këtë të organizuar strukturën e tij brenda fshatit, ta ketë kryetarin, etj. Ata kanë nevojë të dinë se si duhet bërë kërkesat, si t'u qasen institacioneve, sepse tash është koha ku gjithçka duhet paraqitet sipas formës zyrtare, dhe ka nevojë për projekte të tillë siç ka qenë projekti me "Syrin e Vizionit". Duhet të rritet komunikimi qytetar-komunë më shumë, por edhe ne si kryetarë apo qytetarë nuk duhet të heshtim por duhet të japim kontributin dhe angazhimin tonë vetëm për të mirën e komunitetit" Masar Papaj, kryetar i fshatit Fortesë-Rahovec

“ Zyra për ofrimin e ndihmës dhe këshillave,,

Zyra për ofrimin e ndihmës dhe këshillave për qytetarët dhe shoqërinë civile që është hapur në kuadër të projektit “Qytetaria Aktive” është duke luajtur një rol të rëndësishëm jo vetëm në fuqizimin e qytetarëve, por edhe të vetë organizatave joqeveritare apo shoqërisë civile që veprojnë në regjionin e Pejës dhe më gjerë. Stafi i zyrës ka ndihmuar organizatat e shoqërisë civile në përpilimin e raporteve financiare duke ofruar këshilla dhe punë praktike me to, si dhe ka ofruar këshilla për hartimin e projekt propozimeve dhe mundësitetë për të aplikuar tek donatorët e ndryshëm.

Gjithashtu ka ndihmuar grupe të ndryshme jo formale për të përgatitur dokumentacionin e duhur dhe për t'u regjistruar si OJQ, ka ndihmuar në përpilimin e rregulloreve dhe statuteve të brendshme për OJQ-të.

Pjesë e punës së kësaj zyre janë edhe ankesat, kërkesat dhe projekt idetë që vijnë nga qytetarët dhe adresohen në institucionet lokale dhe qendrore. Po ashtu kjo zyrë është në shërbim të të gjithë qytetarëve dhe grupeve të ndryshme në mbarë Kosovë, edhe pse zyra është në Pejë, të gjithë qytetarët apo grupet e ndryshme joformale, OJQ-të etj, kanë mundësi të kërkojnë ndihmë dhe këshilla nga kjo zyrë edhe përmes ueb faqes www.aktivizohu.org. Pas pranimit të informacionit përmes ueb faqes stafi i zyrës u përgjigjet kërkesave të qytetarëve dhe grupeve tjera të interesit.

Ja disa raste të ndihmës së ofruar nga zyra ndihmëse:

Organizata boshnjake OAZA ngrit kapacitet në financa falë ndihmës së Zyrës ndihmëse

Organizatat joqeveritare vazhdimisht kanë nevojë për ngritje të kapaciteteve për menaxhmentin e tyre, pasi me implementimin e projekteve apo aktiviteteve disa OJQ kanë vështirësi në përgatitja e raporteve financiare dhe formave të raportimit, pasi shumë herë me gjithë entuziazmin dhe punën vullnetare nuk i kanë kapacitetet e duhura për këtë. Organizata joqeveritare boshnjake OAZA është një organizatë e cila ka kërkuar nga Zyra ndihmëse që të ndihmojë stafin e saj në përgatitje të raportit financiar. Stafi i zyrës ndihmëse në kuadër të financierëve të organizatës Syri i Vizonit, ka ndihmuar përmes punës praktike shërbimin e financave të organizatës OAZA për standardet e përgatitjes së raportit financiar dhe format e raportimit. Kjo ka ndikuar në ngritjen e kapaciteteve të kësaj organizate boshnjake dhe përmirësimin e sektorit të financave të saj.

Ndihmë OJQ-ve për aplikim për fondet

Zyra ndihmëse në kuadër të projektit Qytetari Aktive ka ndihmuar OJQ-në Studio Experimental e komunitetit serb nga Gorazhdevci komuna e Pejës, në aplikimin për projekte dhe hartimin projekt propozimeve. Mungesa e njohurive dhe përvojës me donatorë më të mëdhenj që kanë procedura më të standardizuara dhe kërkesa sipas kërkesave të donatorit, ka bërë që menaxhmenti i kësaj organizate të kërkojë ndihmë nga zyra ndihmëse për aplikim në projekte sipas standardeve të aplikimit me të cilat një OJQ duhet aplikuar.

Stafi i zyrës ndihmëse ka ofruar ndihmën e nevojshme përmes ekspertëve që ka Syri i Vizionit, që të ndihmojë OJQ-në Studio Experimental që të rrisë kapacitet e stafit të saj në hartimin e projekteve dhe planifikimit financiar. Për pasojë organizata ka pasur sukses në sigurimin e fondeve. OJQ-ja ka falënderuar zyrën ndihmëse për gatishmérinë dhe kontributin e tyre në fuqizimin e stafit të tyre.

Ndihmohen grupet joformale te regjistrohen si OJQ

Zyra ndihmëse në kuadër të projektit Qytetari Aktive vazhdon të ndihmojë akterë të ndryshëm që kanë nevojë për këshilla konsulta, kërkesa, hartimin e statuteve për tu regjistruar si OJQ-e dhe regjistrimin si të tilla. Zyra ka ndihmuar grupin joformal nga Prishtina që kanë pasur për qëllimin avokimin dhe përfshirjen e qytetarëve në hartimin dhe monitorimin e ligjeve në nivel qendror. Këtij grapijoformal i është ofruar ndihma në hartimin e statutit dhe dokumentacioneve tjera për tu regjistruar si OJQ-e, dhe kështu tashmë ky grup joformal është regjistruar si Organizatë Joqeveritare "BIA" dhe vazhdon të realizojë misionin e saj për avokim dhe pjesëmarrje të qytetarëve në legjislativën në nivel qendror.

Gazetarët e rinj ndihmohen për regjistrim si OJQ-së

Iniciativa "Euro Peja" përbhet nga një grup i të rinjve që kanë për qëllim zhvillimin e gazetarisë dhe të afrimin e konceptit të gazetarisë tek të rinjtë që duan ta ushtrojnë këtë profesion. Ata kanë kërkuar nga zyra ndihmëse të ndihmohen në përpilimin e statutit dhe rregulloreve tjera të brendshme për t'u shndërruar në një OJQ. Stafi i zyrës ndihmëse dhe Syri i Vizionit nga përvaja në shoqërinë civile dhe media, kanë ndihmuar këtë grup joformal të të rinjve në përpilimin e statutit dhe rregulloreve të brendshme për t'u regjistruar. Kjo iniciative e të rinjve pejanë "Euro Peja" vazhdon aktivitetet e saj në zhvillimin e gazetarisë më të rinj, ku përveç punës më të rinj tashmë ka edhe ueb faqen saj ku publikon informacione të ndryshme nga rajoni dhe nga Kosova. Po ashtu kohe pas kohe kjo OJQ-e konsultohet me stafin e zyrës ndihmëse për mundësit e aplikimit me ndonjë projekt tek donatorët e ndryshëm.

Ndihmë grupit joformale për zhvillimin turizmit në organizimin dhe strukturimin saj si OJQ-e

Qytetarët aktivë në fushat e ndryshme çdo ditë e më shumë i drejtohen Zyrës ndihmëse për t'i ndihmuar për të realizuar qëllimin e tyre. Duke parë nevojën e një organizimi si një institucion i pavarur dhe joqeveritar dhe mungesës së informacioneve për një organizim të tillë një gruپi joformal dhe mjaft aktiv që ka për qëllim zhvillimin e turizmit në Rrafshin e Dukagjinit, është adresuar për ndihmë tek zyra, ku ka gjetur ndihmëse në përpilimin e dokumentacioneve të ndryshme (statutin, rregulloret e brendshme, etj) për t'u regjistruar si OJQ. Tashmë ky grup joformal ka arritur të kompletojë të gjitha dokumentacionet falë ndihmës së Zyrës ndihmëse dhe ka aplikuar në Ministrinë e Administratës Publike për të marr statusin e OJQ-së me emrin "Porta perëndimore". Po ashtu kjo iniciativë po ndihmohet edhe në përpilimin e projekteve me të cilat do aplikojnë në zhvillimin e turizmit në Dukagjin e me gjerë, si dhe në ngritjen e kapaciteteve të saj.

Ndihmë në përpilim të kërkesave

Zyra ndihmëse deri më tani ka ndihmuar qytetarë të shumtë në hartimin dhe adresimin e kërkesave në institucionet gjegjëse, mbi katër kërkesa të tillë janë bërë me kryetarin e fshatit Bogë të Rugovës në Pejë. Kërkesat kanë pasur të bëjnë me rehabilitimin dhe rregullimin e rrugëve të fshatit, kanalizimin e ujërave të zeza, ujësjellësit, etj. Ato janë parashtruar nga kryetari i fshatit Bogë në formë zyrtare Komunës së Pejës, gjegjësit drejtorive përgjegjëse. Në të njëjtën kohë është punuar me kryetarin e fshatit për të ngritur kapacitet e në shkrimin e kërkesave, ankesave apo projekt ideve dhe mënyrat e qasjes ndaj institucioneve.

Foto Lajme

Lajme & Ngjarje

> 27.11.2012

Rugova e libeccit Shqipëri | Madhi i Rrugovës ka bllokuar shtatorin pas rrethimit

> 26.11.2012

Rivjetat e bëne kesive tek deputetët që do t'i përcalojnë shumicën aktive për adresim të problematikave të tyre.

“Ueb Faqja:,,

Kjo ueb-faqe është pjesë e projektit "Qytetaria Aktive", i realizuar nga "Syri i Vizioni" nga Peja, financuar nga Qendra Ndërkombëtare Olor Palme e mbështetur nga Qeveria Suedaze. Ueb faqja paraqet problematikat me të cilat ballafaqohen qytetarët e Kosovës dhe grupet e ndryshme të interesit dhe shërben si një mekanizëm avokues për këto problematika ndaj institucioneve në niveli lokal dhe qendror. Po ashtu përmes saj ndahen edhe përvojat e mira në zgjidhjen e problematikave apo iniciativave të ndërmarra nga individe, grupe joformale, OJQ e institucione. Gjithashtu kjo shërben si një dritare informuese e të gjithë qytetarëve të cilët dëshirojnë që përvojat e tyre lidhur me problemet me të cilat ballafaqohen, apo të arriturat e tyre, t'i ndajnë me qytetarët tjerë, institucionet dhe me menaxhmentin e stafit të organizatës "Syri i Vizioni" që menaxhon këtë ueb faqe.

Gjithashtu të gjitha ata që kanë nevojë për të marrë këshilla, ndihmë apo konsultime të ndryshme për çështje të ndryshme të aktivizimit qytetar, atëherë stafi i kësaj organizate me përvojën dhe profesionalizmin e saj ofron ndihmë që problemet apo çështjet e ngritura nga qytetarët të adresohen dhe të ndahen me të gjithë institucionet qeveritare dhe joqeveritare në nivel lokal e qendror.

Kjo ueb faqe ka edhe rubrikën e veçanet Aktivizohu për të gjithë ata që kanë ndonjë ide për t'u aktivizuar, për ata që kanë arritur ndonjë rezultat që duan ta ndajnë me të tjerët? Cilat kanë qenë përvojat? Cilat kanë qenë arritjet?... Ata që duan të janë pjesë e komunikimit në një grup të qytetarëve aktivë, atëherë kjo është rubrika për ta. Na shkruani dhe ndajeni me ne përvojën tuaj, sillni shembujt nga komuniteti ku jetoni. Bëhuni aktivë.

www.aktivizohu.org

www.facebook.com/ActiveCitizenshipKosova

Ky publikim është pjesë e projektit "Qytetaria Aktive", i realizuar nga "Syri i Vizionit" nga Peja, financuar nga Qendra Ndërkombëtare Olor Palme e mbështetur nga Qeveria Suedeze. Të gjitha përmrbajtjet e këtij publikimi përfaqësojnë qëndrimet e autorëve dhe nuk reflektojnë modeomos mendimet e Qendrës Ndërkombëtare Olof Palme.

